

การศึกษาวิเคราะห์หลักพุทธจริยธรรมในนิทานพื้นบ้านอีสาน (A CRITICAL STUDY OF THE BUDDHIST ETHICAL RULES IN THE ISAAAN FOLK TALE)

วรพล ผลคำ 4137288 SHES/M

อ.ม. (จริยศาสตร์ศึกษา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : วรียา ชินวรรณ, Ph.D., ศรินทิพย์ สดืรศิลป์, ศศ.บ.อ.ม., กัญญารัตน์ ปั่นทอง, อ.ม. (สาขาจริยศาสตร์), สิริวัฒน์ คำวันสา, M.A.,

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่องวิเคราะห์หลักพุทธจริยธรรมในนิทานพื้นบ้านอีสาน 10 เรื่อง เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ อยู่ในขอบข่ายของจริยศาสตร์ศาสนา ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์หลักพุทธจริยธรรมในนิทานพื้นบ้านอีสานที่เป็นวรรณกรรมชิ้นเอก อมตะและแพร่หลายในหมู่ชาวอีสานรวมทั้งศึกษาประวัติความเป็นมาของนิทานพื้นบ้านแนวคิด ทศนคติ สภาพสังคม และวิถีชีวิตของคนในสังคมอีสาน โดยวิเคราะห์ข้อมูลทางเอกสารที่กวีได้รวบรวมบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร

ผลการศึกษาวิจัย พบว่าหลักพุทธจริยธรรมในนิทานพื้นบ้านอีสานทั้ง 10 เรื่อง สามารถที่จะแบ่งแนวคิดทางหลักจริยธรรมในการปลูกฝังคุณธรรมและเสริมสร้างจริยธรรมในสังคม เพื่อนำมาประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวันของชาวอีสานออกได้ คือ หลักจริยธรรมการเสริมสร้างศรัทธาในตัวผู้นำหรือผู้ปกครองบ้านเมือง หลักจริยธรรมที่มีต่อบุคคลทั่วไป หลักจริยธรรมที่มีต่อผู้ขาย หลักจริยธรรมที่มีต่อผู้หญิง และหลักในการดำเนินชีวิตของสังคม ทั้งทางด้านศาสนา การปฏิบัติตามฮีตคองประเพณี การเคารพในสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติและสิ่งที่มีเนื้อธรรมชาติ ซึ่งจะสอดแทรกอยู่ในคำพูดของตัวละคร พฤติกรรมของตัวละคร ตลอดจนแก่นของเนื้อเรื่องนิทานนั้น ๆ โดยให้ความสำคัญกับระเบียบแบบแผนประเพณีนิยมที่ชาวอีสานเรียกกันว่า "ฮีตคอง" หรือคนที่ยอมรับจากสังคมว่าเป็น "คนดี" มาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินสังคมของตน

ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบว่า นิทานพื้นบ้านอีสานนอกจากจะได้รับความรู้ ความเพลิดเพลิน สนุกสนาน และหลักพุทธจริยธรรมของนิทานพื้นบ้านที่ได้ทำการศึกษาวิจัยแล้ว ยังทำให้รับทราบถึงแนวคิดของคนท้องถิ่นที่ได้แสดงออกผ่านสื่อทางวรรณกรรม วิธีการดำเนินชีวิตประจำวัน การอยู่ร่วมกันในสังคม ซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศชาติ จึงควรจะมีการอนุรักษ์นิทานพื้นบ้านให้แพร่หลายในกลุ่มเยาวชนให้หันมาสนใจมากยิ่งขึ้น ด้วยการนำไปสอนในโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัย และศึกษาวิเคราะห์นิทานพื้นบ้านอีสานในด้านอื่น ๆ ให้มากยิ่งขึ้น อาทิ ผลกระทบทางหลักจริยธรรมจากนิทานพื้นบ้านกับเยาวชนชาวอีสานในสมัยปัจจุบัน ด้านทัศนคติของคนปัจจุบันต่อการนำนิทานพื้นบ้านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และกรณีศึกษาจริยธรรมจากนิทานพื้นบ้านระดับปัญหาด้านจริยธรรม มากน้อยเพียงใดในสังคม เพื่อเป็นการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม สำหรับเยาวชนและบุคคลในสังคมของประเทศชาติให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ สามารถนำไปประพฤติปฏิบัติในทางที่สมควรต่อไป.

คำสำคัญ : พุทธจริยธรรม / นิทานพื้นบ้านอีสาน

170 หน้า. ISBN 974 - 04 - 3051-1

A CRITICAL STUDY OF THE BUDDHIST ETHICAL RULES IN THE ISAAN FOLKTALES.

WORAPOL PHOLKHAM 4137288 SHES/M

M.A. (ETHICAL STUDIES)

THESIS ADVISORS : WARIYA CHINAWANNO. Ph.D., SARINTHIP SATIRASILAPIN, M.A.,
KANYARAT PANTHONG, M.A., SIRIWAT KHAMWANSA, M.A.,

ABSTRACT

This qualitative research consisted of a documentary study on the scope of religious ethics aimed at analytically studying the Buddhist ethical rules in the Isaan folktales that are well - known and widespread. The study was also related to the background and history of folktales, the views, attitudes, social situations and the way of life of the Isaan people by analysing the documents collected by many poets.

The result revealed that the Buddhist ethical rules in 10 Isaan folktales indicates the ethical view of cultivating morality and supporting ethics in society to practise in the daily lives of the Isaan people. They are: the ethical rules for rulers, the ethical rules for the general people, the ethical rules for males, the ethical rules for females and the ethical rules in leading social and religious lives, according to tradition and culture, paying respect to natural and supernatural surroundings. These Buddhist ethical rules can be found in the actors' words, behaviors, and in the context of these folktales. A special emphasis is put on the regulations and traditions that are called by the Isaan people, "Heet Klong" or on the people accepted by society as "Good Men" to be the criteria for making a decision as to judge their own society.

The research suggests that the Isaan folktales not only give knowledge, entertainment, and the Buddhist ethical rules as studied but they also show the worldviews of the local people transferred through literature, the daily lifestyles, the relationship with other people in society. All these should be preserved and the Isaan youths should be interested in them by means of teaching them in schools or universities. Besides this, there should be more analytical study of the Isaan folktales in other aspects, for example, the effect of the Buddhist ethical rules from the Isaan folktales on contemporary Isaan youths, the attitudes of contemporary people in applying folktales in daily lives, and the case studies of the ethical rules from folktales in order to cultivate morality and ethical rules among youths and people in society so that they gain knowledge, understanding, and are able to apply and properly practise them in the right and appropriate way.

KEY WORDS : BUDDHIST ETHICS / ISAAN FOLKTALES

170 P. ISBN 974-04-3051-1